

Cemaatte Safa Girmemek, Tek Başına Namaz Kılmak

Cemaatte Safa Girmemek Hakkında. Özellikle sürekli cemaatle namaz kılanların zaman zaman gördüğü bir durumdur. Birisi safa girmeden arkada tek başına namaza başlamış ve imama uymuştur. Bunun çeşitli sebepleri olabilir; safa girmenin gereğini bilmemek, iftitah tekbirine yetişmek için safa katılmamayı evla bilmek, nasılsa yanıma kadar saf ulaşır diye düşünerek geri kalmak, hattâ hattâ sadece ğaflet bile olabilir. İsmailağa Camii Fıkıh Kurulu camilerde görülebilen bu durumu ele alarak okuyanların faydasına sundu.

Cemaate Gelen Bir Kimse Safa Girmeyip Arkada Tek Başına İmama Uyması

Allah Teâlâ'ya hamd, Resulüne, al ve ashabına salat-u selam olsun...

Dinimiz, cemaate katılmayı teşvik etmiş, ittihadı öngörmüş, şaz olmayı ve tek kalmayı mekruh görmüştür. Nizam ve disiplini teşvik etmiş, dağınıklığı çirkin görmüştür. Namazın cemaatle kılınması, Müslümanları bu manada terbiye etmede İslam'ın vesilelerinden biridir. Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) cemaate imamlık yaptığıında, tekbir almadan önce cemaate yüzünü dönüp şöyle buyurması da bunun en bariz örneklerindedir;

أَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ ۖ وَتَرَامُوا

“Saflarınızı sık ve düzgün yapınız.”^[1]

سَوُّوا صُفُوفَكُمْ ۖ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ

“Saflarınızı düzgün yapın zira saffın düzgünlüğü namazı tamamlayanlardandır.”^[2]

اسْتَوُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ

“Aynı hizada olun; farklı saf tutmayın zira saffın farklı olması kalplerin bir olmamasındandır.”^[3]

Bu sahih hadis-i şeriflerden de anlaşılacağı üzere namazdaki cemaat; nizam, saf düzgünlüğü, mutedil ve birlik olmada İslam'ın sosyal bir tatbikidir. Saf düzeni, İslam toplumunun bir nevi fikir yapısını aksettiren bir aynadır.

عَنْ وَابِصَةَ بْنِ مَعْبُدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَجُلًا يُصَلِّي

خَلْفَ الصَّفِّ وَحَدَّهٖ فَأَمْرَهُ أَنْ يُعِيدَ

Tek Başına Kılanın Namazı Sahih mi?

Vabisa b. Ma'bed'den rivayete göre Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem); **Saf** arkasında tek başına namaz kılan birini gördüğünde ona namazını iade etmesini emretmiştir.^[4]

Bu ve emsal hadis-i şeriflerden yola çıkarak **İmam en-Nehaî, Hasan b. Salih, İshak, Hammad, İbn Ebi Leyla ve Vekî'** (Allah onlara rahmet etsin); kişinin safa katılmadan tek başına imama uymasının sahih olmadığını, bu şekilde kılınan namazın iade edilmesinin gerekli olduğunu söylemişlerdir. Aynı zaman da bu görüş; **Ahmet b. Hanbel**'in de (Allah ona rahmet etsin) görüşüdür.

İmam Ebu Hanife, İmam Malik ve İmam Şafii'ye (Allah onlara rahmet etsin) göre ise bu kişinin namazı mekruh olmakla beraber sahihtir.

Mazeret Durumu

Bu hükümler her hangi bir mazereti bulunmaksızın safa girmeyip tek başına arkada saf tutan kişi içindir. Şayet cemaate gelen kişi safta boşluk bulamaması gibi bir mazeretten dolayı arkada tek başına cemaate uyacak olsa bu caiz olur. Şu kadar var ki; ön saftan birini yanına çekmesinin müstahap olduğunu söyleyenler olduğu gibi bunu mekruh görenler de olmuştur.

Kişi cemaate gittiği halde safa katılmayıp tek başına imama uymasını kabullenmeyen bir din anlayışı, cemaate hiç gitmeyen kişinin durumunu gözler önüne sermektedir.

Allah Teâla şöyle buyuruyor:

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de 0, kalplerinizi birleştirmişti. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de 0 sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz."^[5]

İki Hadis

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
إِنَّ الشَّيْطَانَ ذُو نَبْذٍ الْإِنْسَانِ كَذُو نَبْذِ الْغَنَمِ يَأْخُذُ الشَّاةَ

الْقَاصِيَّةَ وَالنَّاحِيَّةَ فَلَا يَسْأَلُكُمْ وَالشَّيْءَ وَالْعَلَاءِ بِكُمْ بِالْجَمَاعَةِ
وَالْعَامَّةِ وَالْمَسْجِدِ

Muaz b. Cebel'den rivayete göre Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **"Şeytan, koyunun kurdu gibi insanın kurdudur. Kurt sürüden uzaklaşmış tek başına kalan koyunu yakalar. Dolayısıyla tefrikaya düşmekten sakının. Cemaate, genel Müslümanların yoluna ve mescide devam edin."**^[6]

عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَدُ
اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ وَمَنْ شَذَّ شَذَّ إِلَى النَّارِ

İbn Ömer'den rivayete göre Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **"Allah'ın yardımı cemaat üzerinedir. Kim Müslümanlardan ayrı olarak tek kalırsa cehennem yoluna girer."**^[7]

Allah Teâlâ hazretleri kalplerimizi hak üzerine birleştirsin, tefrikaya düşmekten muhafaza eylesin. Âmin.

HÜSAMEDDİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKİH KURULU

[1] El-Buhârî, Kitabu'l-cemaat.. bab; ikbalu'l-imam...

[2] Müslim, kitabu's-salat, bab: tesviyetu's-sufuf...

[3] a.g.e

[4] Ebu Davut, Tirmîzî, İbn Mace kitab; ikametü's-salat... bab; salatu'r-reculi halfe's-saffi...

[5] Âli İmran Suresi/103

[6] Ahmet b. Hanbel Müsnet 22029

[7] Tirmîzî; kitabu'l-fiten, bab; luzumu'l-cemaat